

Bataaki Pool faade e Romankooŋe

¹ Oo ɓataaki ga am iwri, miin Pool. Mi maccuɗo Iisaa Almasiihu, mi noddaaɗo faa mi laatoɗo nelaaɗo mum, mi cuɓaɗo faa mi yottina Kabaaru Laamɗo Lobbo oo. ² Oon Kabaaru Lobbo, Laamɗo fodiriino mo gila arande annabaabe mum e ley Binndi ceniidi dii. ³ Kabaaru oo haala Biyiiko haalata, iwɗo e Daawuuda banngal ɓii-aadamaaku mum, ⁴ banngal Ruuhu Ceniido oo holliraa mo Bii Laamɗo Jom Baawɗe ko o immittii e maayde koo. Kanko woni Joomiraado men Iisaa Almasiihu, ⁵ saabe makko kefir-mi moyyere laataade nelaado faa goondinɓe dɔwtaniibe mo kebee ley leji dii fuu, yalla innde makko ndee ana teddinee. ⁶ Onon wonɓe Roma ɓee duu, oɗon njeyaa e maɓɓe, onon ɓe Laamɗo noddi faa kaɓɓo-ɗon e Iisaa Almasiihu ɓee. ⁷ Mido jowta on fuu, onon ɓe Laamɗo horsini, onon ɓe Laamɗo noddi faa laato-ɗon seniibe. Yo on keɓu moyyere e jam iwde e Baabiraado men Laamɗo e Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

No Pool yiɗiri yiide goondinɓe wonɓe Roma ɓee

⁸ Ko adii fuu, mido yetta Laamɗo e innde Iisaa Almasiihu saabe moodon on fuu, sabi haala goondinal mon haalaama e aduna oo fuu. ⁹ Laamɗo mo ndewiran-mi ɓernde laaɓunde e ley ko njottinan-mi Kabaaru Lobbo haala Biyiiko oo koo, o seede mido miccitoo on wakkati fuu ¹⁰ e ley duwaawuuji am fuu. Mido jaagoo Laamɗo

newnana kam laawol e ley muuyde muudum no mi warda to mon. ¹¹ Sabi mido yidi yiide on sanne, yalla ana daja ko njottin-mi on e dokkal ngal Ruuhu hokkata ngal faa jiiŋina on. ¹² Mi beyda hen: yalla goondinal ngal ndeentu-den e mum ngal ana hokka en fuu semmbe. ¹³ Sakiraaŋe, mido yidi anndon: cili kuurdi ngadu-mi anniya mi waran to mon, yalla ana daja ɓe keɓu-mi hakkunde mon no keɓir-mi yimɓe hakkunde leɓi goddi dii nii, kaa faa jooni mi heɓaali warde. ¹⁴ Waajibi mi yaha to yimɓe fuu, joodiibe e ferɓe, jannguɓe e ɓe njanngaali. ¹⁵ Dum saabanii kam yidude yottinde on, onon Romankooŋe ɓee duu Kabaaru Lobbo haala Almasiihu oo.

Haala baawde Kabaaru Lobbo oo

¹⁶ Mi yaagortaako Kabaaru Lobbo oo, sabi o baawde Laamdo, omo waawi hisinde goondindo mo fuu: Yahuudiyankooŋe tafon, caggal dum, leɓi goddi dii duu. ¹⁷ Sabi Kabaaru Lobbo oo ɓannginta no Laamdo nanngirta neddo pooccitiido yeeso mum – goondinal tan wadata dum, iwde e fuddoode yaade e timmoode, no Binndi dii mbiiri nii: «Pooccitiido wuurdan goondinal.»*

Haala tikkere Laamdo faade e yedduɓe

¹⁸ Tikkere Laamdo ana ɓannga iwde dow kammu ana jippoo e yedduɓe e oojiibe fuu ɓe oojaare mum'en deddata goonga oo ɓee, ¹⁹ sabi ko neddo waawi anndude e Laamdo koo ana laabani ɓe, Laamdo jaati ɓannginanii ɓe dum. ²⁰ Sabi gila Laamdo tagi aduna oo faa hannde, golle mum ana ɓanngina sifa mum mo yiyataake oo faa

* **1:17** Habaakuk 2.4

laaba, dum woni baawde makko faa abada dee e allankaaku makko oo. Saabe dum, yeddu6e mo 6ee ngalaa dadirgal fey. ²¹ Fay so taweede e6e anndi Laamdo, 6e teddiniraali dum no foti teddinireede nii, 6e njettaali mo duu. Miilooji ma66e dii laatike 6oli, fay ko 6e anndi seeda koo duu ni66ii. ²² E6e njaara 6e hakkilante'en, kaa 6e kaandii. ²³ Be loomtinirii teddeengal Laamdo duumiido oo tooruuji nanndudi e yim6e maayoo6e e pooli e daabaaji di koyde nay e 6oggi leydi.

²⁴ Saabe dum, Laamdo daldi 6e e co6e no yonkiiji ma66e dii njidiri nii faa 6e koyni terde ma66e, kam6e e ko'e ma66e. ²⁵ Be loomtinirii Laamdo goongaraajo oo fenaande, 6e teddini ko tagaa 6e ndewii dum, 6e njoppii Tagudo oo. Yo jettooje ngoodan mo faa abada! Aamiina. ²⁶ Saabe dum, Laamdo daldi 6e e gidaade yonki ma66e kersiniide. Rew6e ma66e 6ee njoppii lelde wor6e mum'en dee, ndeentii e rew6e hono mum'en faa woortondiri e no Laamdo muuyrunoo dum nii. ²⁷ Hono non wor6e 6ee duu njoppi waaldude e rew6e faa ngatti muuyondirde. Wor6e ana ngadondira ko hersinii. Be njukkaama kam6e e ko'e ma66e jaati hakke majjere ma66e.

²⁸ Saabe ko 6e miijinoo anndude Laamdo walaa ko nafata koo, Laamdo daldi 6e e majjere ma66e, faa 6e ngadi ko neddo haanaa wadude. ²⁹ Be oonii6e, 6e 6alee6e yonki, e6e keewi joote e comdam fuu, kaɲum e haasidaaku e war-hoore e poodondiral e jamma e anniya bondo. Be no'oo6e yim6e, ³⁰ 6e niɲoo6e yim6e, 6e waru6e Laamdo, 6e hoynoo6e yim6e, 6e mawninkiniide, 6e manto-

toobe, 6e seebanŋe ko boni, 6e murtirŋe saaraabe maŋŋe, ³¹ 6e ngalaa hakkille, 6e nganaa hoolniibe, 6e yoorŋe berde, 6e ngalaa yurmeende. ³² Fay so taweede ebe anndi Laamdo yamirii gadoowo hono dee kulle fuu ana haandi e maayde, 6e kaadataa e wadude de tan, ebe njabani duu gadoowo de fuu.

2

Haala jukkungo Laamdo

¹ Ndennoo, aan peloowo woŋŋe oo, ko mbaawdaa laataade fuu a walaa dadirgal. Sabi so a felii woŋŋe tawi golle moodon yo gooto, a liŋii hoore maa. ² Eden anndi Laamdo ana sarira golliroobe hono dŋi golleeji 6ee ko waarata e goonga oo. ³ Hey! Aan peloowo golloobe hono dŋi golleeji 6ee tawee hono non ngollirtaa, tama ada sikki a dadan sarri jukkungo Laamdo ngoo? ⁴ Naa a jawdo moyyuki Laamdo mawki kii, kaŋum e muŋal mum e sawraare mum? Tama a anndaa Laamdo ana holle moyyuki mum yalla ada tuuba? ⁵ Kaa ko a joordo bernde a caliido tuubude koo, ada wadana hoore maa tikkere Laamdo ŋannde Laamdo 6annginta tikkere mum e sariya mum poocciido oo. ⁶ Sabi Laamdo barjoto gooto fuu golle mum. ⁷ Tewtoobe darja e teddeengal e ko duumotoo, tewtiroobe dum muŋal ley golle lobbo 6ee keban nguurndam nduumiidam. ⁸ Kaa haasidi'en saliiŋe goonga so ana kaŋŋii e bonannda 6ee, jukkungo naawngo keŋata. ⁹ Torra e wemmbere ngoodanii gadoowo ko boni fuu: Yahuudiyankooŋe tafon, leŋi goddi njokka hen. ¹⁰ Darja e teddeengal

e jam ngoodanii gaŋoowo ko moyyi fuu, Yahu-udiyankooŋe tafon, leŋi godŋi njokka hen. ¹¹ Sabi Laamŋo burdintaa yimŋe.

¹² Laamŋo jukkan luuttooŋe ŋe nganaa Yahu-udiyankooŋe, fay so ŋe anndaa Sariya Muusaa oo. Kasen duu luuttooŋe so tawi ana anndi Sariya Muusaa oo, carirte Sariya oo. ¹³ Nedŋo nann-girtaake poocciitiido yeeso Laamŋo e hettinaade Sariya tan, jokkude Sariya oo wadata so nann-giree poocciitiido. ¹⁴ Be nganaa Yahuudiyankooŋe ŋee, kamŋe e waasude anndude Sariya Muusaa oo fuu, so ŋe ngadiirii no Sariya Muusaa oo wiiri nii, ŋe kollii eŋe njogii sariya e ley hakkillaaji maŋŋe kamŋe e ko'e maŋŋe fay so ŋe ngalaa Sariya Muusaa oo. ¹⁵ Be kollii ko Sariya Muusaa oo yamiri koo ana winndaa e berŋe maŋŋe. Hakkillaaji maŋŋe ceediima ŋum, wakkatiiji eŋe anndi ley miilooji maŋŋe ŋe ngadii ko boni, wakkatiiji eŋe anndi ŋe ngadii ko moyyi. ¹⁶ Dum woni ko ŋanngoyta ŋannde Laamŋo yamirta Iisaa Almasi-ihu sara ko suudii ley berŋe koo, sarira ŋum no Kabaaru Lobbo mo mbaajotoo-mi oo wiiri nii.

No Yahuudiyankooŋe ngorri e Sariya Muusaa

¹⁷ Aan, so a wii a Yahuudiyanke, a tuugike Sariya Muusaa oo, a mantorike Laamŋo, ¹⁸ ada anndi sago Laamŋo, a jannginaado Sariya Muusaa oo faa mbaaw-ŋaa suŋaade ko moyyi, ¹⁹ a taylorii a ŋowoowo wumŋe, a fooyre wonŋe e nimre ŋee, ²⁰ ada waajoo ŋe njanggaali ŋee, ada janngina sukaaŋe saabe ko njogi-ŋaa anndal e goonga faa hiŋŋi e ley Sariya Muusaa oo koo - ²¹ ada tindina woŋŋe, ndennoo a tinndintaa hoore maa

naa? Afa waajoo pati wujjee, a wujjataa naa? ²² Afa wiya pati jeenee, a jeenataa naa? Afa harmina tooruuji, a wujjataa ley to di ndewetee too naa? ²³ Aan mantortoodo Sariya Muusaa oo, a luuttataa mo koynaa innde Laamdo ndee naa? ²⁴ Dum wadi so Binndi dii mbii: «Onon ngadi so 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee ana mbonkoo innde Laamdo ndee.»*

²⁵ Sabi taadagol ana waawi nafude ma so afa haybi Sariya Muusaa oo, kaa so a yaabii Sariya Muusaa oo, a laatike hono mo taadaaki nii. ²⁶ So mo taadaaki haybii jamirooje Sariya Muusaa dee, yalla waasude taadaade makko hiisataake no o taadiido nii naa? ²⁷ Mo taadaaki kaybudo Sariya Muusaa oo ana sare aan luuttudo Sariya oo, fay so a taadiido anndudo Binndi dii. ²⁸ Sabi wanaa ko yiyetee koo wadata neddo Yahuudiyanke jaati, wanaa ko golletee e terde koo woni taadagol. ²⁹ Ko yiyataake koo wadata neddo Yahuudiyanke jaati, taadagol duu ley bernde neddo tawetee. E Ruuhu oo dum fawii, wanaa e binndi dii. Neddo baado non, wanaa yim6e njettata dum, Laamdo yettata dum.

3

¹ Ndennoo, kodum Yahuudiyanke burdi leji goddi dii? Kodum woni nafaa taadagol? ² Nafaa taadagol ana heewi e alhaaliiji dii fuu. Ko adii fuu, Yahuudiyankoo6e kalfinaa konngol Laamdo ngol. ³ Kaa so yoga ma66e nganaa hoolniibe, dum ana waawi bonnude ko Laamdo yo koolniido koo naa?

* **2:24** Esaaya 52.5

⁴ Waawaa! Fay so yimbe fuu yo fenooŋe, Laamdo kaa yo goongirante. Sabi nii winndorii:

«Fooccitaare maa ana annditee
e ko kaalataa koo,

so a sardaama a liŋan.»*

⁵ Doo mido haalda no yimbe nii: so ooŋaare men ana beyda ɓannginde fooccitaare Laamdo ndee, dum ana wada so mbiyen Laamdo yo ooŋiido so jippinii e men tikkere mum naa? ⁶ Fes! Sabi so Laamdo yo ooŋiido, hono o sarirta aduna oo?

⁷ So tawii fenaande am ana beyda ɓannginde goonga Laamdo oo edum teddina mo, saabe kodum carirtee-mi mi luuttoowo? ⁸ Won ɲo'ooŋe en wiyooŋe eden mbiya: «Ngaden ko boni yalla ko moyyi ana funta hen.» Been yimbe, jukkungo mum'en ana foti e golleeji mum'en.

No yimbe fuu ndonkiri laataade fooccitiibe

⁹ Ndennoo, enen Yahuudiyankooŋe ɓee, eden ɓuri heddiibe ɓee naa? En ɓuraa. Sabi mi hollii Yahuudiyanke e mo wanaa Yahuudiyanke fuu e ley luutti ngonni, ¹⁰ no Binndi dii mbiiri nii:

«Walaa fuu pooccitiido, fay gooto,

¹¹ fay gooto walaa faamu,
fay gooto tewtataa Laamdo.

¹² Yimbe fuu yo majjuɓe, fuu yo bonɓe,
walaa fuu gadoowo ko moyyi, fay gooto.»†

¹³ «Kundude maɓɓe ana mba'i no janaale udditiide
nii,

demde maɓɓe ana mɓowla pene bonde.
Toni maɓɓe ana caawi tooke posoke.»‡

* **3:4** Jabuura 51.6 † **3:12** Jabuura 14.1-3; 53.2-4 ‡ **3:13**
Jabuura 5.10

- 14 «Haala maŋŋe fuu yo kuddi e konngi mettudi.» §
 15 «Koyde maŋŋe ana njaawani yuppude yiyam,
 16 bonannda e kunkoo ana jokki e maŋŋe to 6e njahata fuu,
 17 6e anndaa laawol jam.»*
 18 «Kulol Laamdo walaa e berde maŋŋe fey.» †
 19 Eden anndi huunde fuu ko Sariya Muusaa oo wii, won6e e ley mum 6ee haaldi, yalla kundude fuu ana mu66oo, yim6e aduna fuu paama potii e jukkungo Laamdo. 20 Sabi fay gooto nanngirtaake poocitiido yeeso Laamdo saabe haybude mum Sariya Muusaa oo, sabi walaa ko Sariya Muusaa oo waawi so wanaa anndinde yim6e ko woni luuttal.

No yim6e laatoroo foocitiibe yeeso Laamdo

- 21 Kaa jooni Laamdo 6annginii no nanngirta yim6e foocitiibe ko wanaa haybude mum'en Sariya Muusaa – no Sariya oo e dewte annabaabe dee ceedorii nii: 22 o nanngiran goondin6e 6ee fuu foocitiibe saabe goondinal mum'en Iisaa Almasiihu. Sabi walaa ko burdini yim6e: 23 yim6e fuu luuttii, ngalaa ngedu e annoora Laamdo. 24 Kaa Laamdo nanngirii 6e foocitiibe meere meere kammari hinnee mum. O wadii dum saabe Iisaa Almasiihu coottitiido 6e oo. 25 Oon Laamdo fodi hokkitirde yonki mum faa yaafoo luutti goondin6e dum, saabe yiyam mum dam. Hono non Laamdo holliri foocitaare mum, fay so jukkaalino luuttoo6e arande 26 saabe mujal mum. O wadirii dum faa o 6anngina foocitaare makko wakkati mo ngon-den e mum oo, yalla omo

§ 3:14 Jabuura 10.7 * 3:17 Esaaya 59.7-8 † 3:18 Jabuura 36.2

holla o pooccitiido, kasen neddo fuu goondindo
lisaa, o nanngiran dum pooccitiido.

²⁷ Ndennoo, kodum fuu woni daliili wasu mo
neddo heddorii? Fay gooto! Haybude Sariya
Muusaa oo saabii dum naa? Wanaa! Goondinal
tan saabii dum! ²⁸ Sabi miden anndi neddo
goondinal mum nanngirtee pooccitiido, wanaa
saabe haybugol mum Sariya Muusaa oo. ²⁹ Naa
Laamdo yo Laamdo Yahuudiyankooḃe tan?
Wanaa kanko woni Laamdo lepi goddi dii duu naa?
Kanko jaati woni Laamdo lepi goddi dii duu, ³⁰ sabi
Laamdo gooto woodi, nanngiroowo taadiibe 6ee
fooccitiibe saabe goondinal mum'en, 6e taadaaki
6ee duu o nanngiran dum'en fooccitiibe saabe
goondinal mum'en. ³¹ Ndennoo, min ittirooḃe
Sariya Muusaa oo goondinal naa? Fes! Min ittaali
mo, min tabintinbe mo!

4

Haala goondinal Ibarahiima

¹ Kodum mbiyaten e Ibarahiima njaati men
oo? ² So tawiino nii mo laatike pooccitiido saabe
golleeji makko dii, nden omo waawi mantaade.
Kaa mo waawaa mantaade yeeso Laamdo. ³ Sabi
Binndi dii mbii: «Ibarahiima goondinii Laamdo,
Laamdo jatorike mo saabe majjum mo pooc-
citiido.»* ⁴ Golloowo, njoḃdi mum jatortaake
wadaneede moyyere, dum tilsudum. ⁵ Kaa mo
fawataa jikke mum e golleeji mum lobbi, pa-
woowo jikke oo e goondinde Laamdo baawdo
nanngirde yedduḃe fooccitiibe oo, kanko, Laamdo

* **4:3** Pudfoode 15.6

jatorto mo saabe goondinal makko ngal mo poocitiido. ⁶ Nii Daawuuda siforii mbelko'aaku neddo mo Laamdo jatorii poocitiido tawi walaa golleeji lobbi:

⁷ «Be boofi mum'en njaafaa,
 6e luutti mum'en tosaa,
 mbelii hoore.

⁸ Neddo mo Joomiraado hiisaaki luutti mum,
 welii hoore.»†

⁹ Tama taadiibe 6ee tan njeey oon mbelko'aaku? Tama 6e taadaaki 6ee ngalaa hen? Tama wanaa saabe goondinal Laamdo jatorii Ibarahiima yo poocitiido? ¹⁰ Ndennoo, hono Ibarahiima worrunoo nde nanngiraa poocitiido ndee? O taadiido naa o wanaa? O nanngiraama o poocitiido gila o taadaaki. ¹¹ Taadagol makko duu yo maande holloore foocitaare makko ndee saabe goondinal o he6iri gila o taadaaki. Hono non, o laatorii njaati goondin6e 6e taadaaki 6ee fuu, yalla 6een duu ana njatoree yo foocitiibe. ¹² Kasen kanko woni baaba taadiibe 6e kaadaali e taadagol tan, jokku6e laawol makko, kanko baaba men Ibarahiima goondindo Laamdo gila taadaaki oo.

Haala ko Laamdo fodani Ibarahiima

¹³ Laamdo fodanii hokkude Ibarahiima e iwdi mum aduna oo. Wanaa kammari Ibarahiima ana jokki Sariya oo Laamdo fodiri dum, o fodirii dum kammari foocitaare nde o hokkiri Ibarahiima saabe goondinal mum ndee. ¹⁴ Sabi so tawii jokkude Sariya ana heya neddo faa hokkee ko fodaa koo, goondinal laatike meere, fodoore ndee

† 4:8 Jabuura 32.1-2

duu nafataa. ¹⁵ Sabi Sariya oo jukkungo Laamdo waddata, kaa do sariya walaa, boofi duu ngalaa.

¹⁶ Ndennoo, fodoore Laamdo ndee e goondinal fawii, yalla ende laato moyyere makko, nde tabitana iwdi Ibarahiima fuu, wanaa jokkuŋe Sariya 6ee tan, nde tabitana goondinir6e no Ibarahiima goondiniri nii 6ee fuu. Kanko woni njaati meeden en fuu ¹⁷ yeeso Laamdo, no winndorii nii: «Mi wadii ma baaba leŋi keewdi.»‡ Ibarahiima goondinii Laamdo guurtinoowo maay6e, biyoowo ko woodaa yo laato. ¹⁸ Do Ibarahiima haannoo tayude jikke doo, don fawi jikke goondini, nii laatorii baaba leŋi keewdi no Laamdo wiirunoo mo nii: «Hono nii iwdi maa fotata.»§ ¹⁹ Ibarahiima duu6i mum ana mbaara e teemedere, kaa goondinal makko lo'aali nde o yiinoo terde makko naywii, Saaratu jom suudu makko oo duu naywii yawtii rimde. ²⁰ O sikkitaaki fodoore Laamdo ndee, ko laatii dee, goondinal makko beydi hebude semmbe, mo teddini Laamdo, ²¹ sabi o tayorii Laamdo ana waawi tabintinde fodoore mum. ²² Saabe dum, «Laamdo jatorii mo o pooccitiido.» ²³ Ko Binndi dii mbii «Laamdo jatorii mo o pooccitiido» koo, wanaa kammari makko tan winndorii, ²⁴ ana winndorii kammari meeden enen duu, enen waroo6e jatoreede en fooccitiibe, goondin6e Laamdo guurtindo Joomiraado men Iisaa e hakkunde maay6e oo, ²⁵ oon bardaado saabe luutti men, guurtiniraado yalla eden nanngiree en fooccitiibe.

‡ 4:17 Puɗɗoode 17.5 § 4:18 Puɗɗoode 15.5

5

Haala jam hakkunde men e Laamdo

¹ Nde wonnoo en nanngiraama fooccitiibe saabe goondinal, jam wadii hakkunde men e Laamdo kammari Joomiraado men Iisaa Almasiihu. ² Kanko udditani en damal hinnee Laamdo mo ngon-den e mum jooni oo, dum laatorike saabe goondinal men ngal. Eden ceyoroo jikke hebude ngedu e annoora Laamdo. ³ Wanaa dum tan, eden ceyoroo torraaji men duu sabi eden anndi torraaji ndimata mujal, ⁴ mujal ngal rima neddaaku, neddaaku oo rima jikke. ⁵ Jikke oo noo fuurataa, sabi Ruuhu Ceniido mo ndokke-den oo hebbinanii en jilli Laamdo dii.

⁶ Sabi nde en ngalaano semmbe ndee, nden Almasiihu maayani en, enen yeddube Laamdo, e ley wakkati mo Laamdo subii oo. ⁷ Ana tiidi neddo jaba maayande goddo fay so oon yo poocitiido, ana moyya neddo jaba maayande neddo moyyo. ⁸ Kaa Laamdo tabintinanii en jilli mum e men ko Almasiihu maayani en gila en lutoobe koo. ⁹ Jooni ko nanngira-den en fooccitiibe saabe yiyam makko dam koo, tayoral en ndadan e jukkungo Laamdo ngoo saabe makko. ¹⁰ Sabi nde ngonno-den en konnee'en Laamdo ndee, Laamdo rewrintinii en e mum saabe maayde Biyum oo ndee. Ko ndewrintina-den e makko jooni koo, tayoral en kisinirte saabe nguurndam Biyiiko oo dam. ¹¹ Kasen duu eden ceyoroo Laamdo saabe Joomiraado men Iisaa Almasiihu, dewrintindo en e Laamdo oo.

No Aadama nannditirta e Almasiihu garoynooŋo oo

¹² Jooni, saabe neddo gooto luutti naatiri e aduna oo, kasen duu luutti dīi ngaddi maayde. Non maayde ndee yottorii yimbe fuu, sabi be fuu be luuttii. ¹³ Gila Sariya Muusaa oo jippinaaka, luutti ana ngoodi e aduna oo, kaa so sariya walaa, luutti kiisataake. ¹⁴ Gila e Aadama faa e Muusaa, walaa fuu mo maayde heerii. Fay be luuttiraali no Aadama luuttudo yamiroore Laamdo bee nii duu maayan. Oon Aadama ana nanndita e garoyoowo oo.

¹⁵ Kaa en kaanaa fonndude luuttal Aadama e dokkal Laamdo. Goonga, yimbe heewbe maayii saabe luuttal neddo gooto, kaa hinnee Laamdo buri fuu mawnude, kajum e moyyere nde o wadani yimbe heewbe saabe neddo gooto ndee, dum woni Iisaa Almasiihu. ¹⁶ Kasen duu en kaanaa fonndude ko dokkal Laamdo waddata koo e ko luuttal neddo gooto waddata koo. Sabi sariya banngal luuttal neddo gooto jukkungo waddi, kaa moyyere Laamdo mawnde caggal luutti keewdi wadi faa yimbe nanngiraa fooccitiibe. ¹⁷ Ko luuttal neddo gooto (dum woni Aadama) waddani maayde laamaade yimbe koo, tayoral heboobe hinnee Laamdo keewdo hokkaabe fooccitaare bee, kajum'en laamoto ley nguurndam saabe neddo gooto (dum woni Iisaa Almasiihu).

¹⁸ Ndennoo, no luuttal neddo gooto waddirani yimbe fuu jukkungo nii, hono non kasen golle poocciido mo neddo gooto golli wadirta yimbe fuu nanngiree fooccitiibe hokka dum'en nguurndam. ¹⁹ No salaare neddo gooto wadiri yimbe heewbe luuttoobe nii, hono non dowtaare neddo

gooto duu wadiroyta heew6e nanngireede foocciitiife.

²⁰ Sariya Muusaa oo wardii faa luutti beyda annditeede, kaa do luutti keewi fuu, don hinnee Laamdo burata fuu heewde. ²¹ Hono no luuttal laamorii saabe maayde ndee nii, hono non hinnee Laamdo oo duu laamoroytoo saabe fooccitaare ndee faa na6a en to nguurndam nduumiidam dam Joomiraado men Iisaa Almasiihu hokkata en dam.

6

Haala maaydude e Almasiihu e wuurtidine e mum

¹ Ndennoo, kodum mbiyaten? En keddoto e luuttal yalla hinnee Laamdo oo ana beydoo naa? ² Dum waawaa laataade! En maay6e banngal luutti, dum woni en ceertii e majji. Ndennoo hono mbaawraten kasen wuurde e ley luutti? ³ Odon anndi lootogal men batisima ka66ungal en e Iisaa Almasiihu ngal ha66ii en e maayde mum duu. ⁴ Ndennoo, e ley batisima oo en maaydii e makko en irdaama e makko, yalla no Almasiihu wuurtiri e hakkunde maay6e saabe baawde Baabiraado teddude dee nii, enen duu eden nguurda non nguurndam kesam. ⁵ E ley dum, no ndeentirfen e makko maayde nanndunde e nde makko ndee nii, hono non ndeentirten e makko immital nanndungal e ngal makko ngal. ⁶ Sabi eden anndi ko hiiddi ko woni ley men koo tontidaama e makko dow leggal bardugal, yalla terde men luuttooje dee ana kalkoo, tonngite-fen iwde e tonngoode luuttal. ⁷ Sabi maaydo tonngitaama iwde e tonngoode

luuttal, nanngiraama poocciido. ⁸ Ko maaydu-
den e Almasiihu koo, eden koolii en nguurdan
e makko duu, ⁹ sabi eden anndi ko Almasiihu
wuurti e hakkunde maayŋe koo, maayataa kasen,
maayde duu jaalataako mo kasen. ¹⁰ Sabi nde o
maayi ndee, o tayii tonngoode luuttal cilol gootol
keyoowol yimŋe jamaanuujii dŋi fuu. Jooni e ngu-
urndam makko dam, Laamdo o wuurani. ¹¹ Hono
non, onon duu, laatee no maayŋe nii banngal
luuttal, no wuuranŋe Laamdo nii e haŋŋagol mon
e Iisaa Almasiihu ngol.

¹² Ndennoo, pati accee luuttal jaaloo terde mon
maayooje dee faa njokkon gidaade majje. ¹³ Pati
ndokkee caldi mon dŋi luuttal, pati ngadon di
kaŋorde oŋaare. Ndokkee ko'e mon Laamdo.
Kammari on maaynooŋe, jooni kaa on wuurŋe,
ngadon caldi moodon dŋi kaŋorde fooccitaare.
¹⁴ Luuttal jaalataako on kasen, sabi on ŋoottii
taweede e ley Sariya oo, ko ngon-don e mum dee,
e ley hinnee Laamdo.

*No yimŋe laatoroo gollooŋe dŋwtaniibe foocci-
taare*

¹⁵ Kodum hen, ndennoo? En luuttan saabe e ley
hinnee ngon-den wanaa e ley Sariya naa? Dum
waawaa laataade! ¹⁶ Odon anndi so on ngadii
ko'e mon e gollande neddo faa dŋwtano-don dum,
on laatiima maccuŋe mo dŋwtanto-don oo. Nden-
noo, naa on laatiima maccuŋe luutti naŋooji on e
maayde, naa on dŋwtaniima Laamdo naŋoowo on
e fooccitaare. ¹⁷ Kaa jettooje ngoodanii Laamdo!
Arannde e tonngoode luuttal ngonno-don, kaa
jooni odon nii dŋwtorii berde laaŋude laawol ngol
njanngine-don ngol. ¹⁸ On tonngitaama iwde e

tonngoode luuttal, on laatike gollooŋe dōwtaniibe fooccitaare ndee. ¹⁹ Mido haalda doo no yimbe paamirta nii kammari on njaawaali faamde. No ngadirno-don caldi mon dii e maral tuundi e oojaare faa ngollu-don ko boni nii, jooni ngadiron non caldi mon dii e maral fooccitaare faa ngollon ko senii.

²⁰ Nde ngonno-don e tonngoode luuttal ndee, on laatanooki gollooŋe dōwtaniibe fooccitaare. ²¹ Kodum keḅuno-don e majjum? Fay huunde, so wanaa ko kersirton hannde koo, sabi battane majjum yo maayde. ²² Kaa jooni, on tonngitaama iwde e tonngoode luuttal, on laatike gollanooŋe Laamdo, odon nguura e senaare. Battane majjum yo nguurndam nduumiidam. ²³ Sabi mbarjaari luuttal yo maayde, kaa moyyere nde Laamdo hokkata ndee yo nguurndam nduumiidam e ley haḅḅagol men e Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

7

No yimbe tonngitirtee iwde e tonngoode Sariya

¹ Sakiraaŋe, mido haaldana on no yimbe anduŋe Sariya Muusaa oo ḅee nii. Odon anndi faa laaḅi paca neddo e ley Sariya tawetee so nii ana heddi wuurde. ² Hono nii debbo ḅamaado, sariya tonngi dum e gorum oo so nii gorko oo ana wuuri. Kaa so gorko oo maayii, mo tonngitaama iwde e sariya tonngunoodo mo oo. ³ So goddo ḅamii mo e ley nguurndam goriiko oo, wiyete mo jeenoowo. Kaa so goriiko oo maayii, sariya oo yoppitan mo, mo wiyataake jeenoowo so mo ḅamondirii e gorko goddo. ⁴ Sakiraaŋe am, onon duu on maayanii Sariya Muusaa, on

iwii e ley mum kammari maayde Almasiihu ndee, on jeyaama e goddo, dum woni Almasiihu mo Laamdo wuurtini e hakkunde maay6e oo yalla eden ngolla ko welata Laamdo. ⁵ Wakkati nde ngonno-den e hiini hoore men ndee, gidaade yonki bonde de Sariya Muusaa oo tekkini dee ana ngolla e terde men faa naba en to maayde. ⁶ Kaa jooni, en tonngitaama iwde e tonngoode Sariya Muusaa, sabi en maayii banngal Sariya tonngunoodo en oo faa mbaawen gollande Laamdo ley nguurndam kesam tuugiidam e Ruuhu oo, tawee dam tuugaaki e Sariya kiiddo binndaado oo.

No Sariya Muusaa anndiniri ko woni luuttal

⁷ Ndennoo, kofum mbiyaten? Sariya Muusaa oo yo luuttal naa? Wanaa! Kaa noo, Sariya oo anndini kam ko woni luuttal. Sabi mi anndataano ko woni tuuyo so Sariya oo wiyaalino: «Pati tuuye-daa!» ⁸ Luuttal ngal tuugike kadaadi dii, wadi e am sii tuuyooji fuu. Sabi so Sariya walaa, luutti dii yo baatudii. ⁹ Arannde, nde mi anndaano Sariya oo ndee, miin, mido wuurnoo, kaa ko kadaadi dii ngari koo, luuttal laattii guurngal, ¹⁰ miin, maaymi. Jamirooje kaannoodo waddande kam nguurndam dee, laatii nabooje kam to maayde. ¹¹ Sabi luuttal ngal tuugike kadaadi dii, yonni kam, wardi kam di. ¹² Ndennoo, Sariya Muusaa yo ceniido, jamirooje dee duu yo ceniide yo poocciide yo moyyude.

¹³ Jooni, ko moyyi waddanii kam maayde naa? Waddanaali! Luuttal woni ko waddani kam maayde. Hono nii ngal annditirtee ngal luuttal jaati, sabi ngal nawtorike ko moyyi faa rima e am

maayde. Ndennoo, saabe jamirooje dee luuttal ngal 6anngii ngal luuttal ya66itiingal.

No yim6e njogoraaki semmbe habude e luutti

¹⁴ Eden anndi Sariya Muusaa oo to Ruuhu Ceniido iwi. Kaa miin mi neddo lo'udo mo luutti njaalii. ¹⁵ Sabi mi faamaali ko ngadan-mi koo: ko njidu-mi wadude koo, mi wadataa dum, kaa ko mbaju-mi koo, dum ngadan-mi. ¹⁶ So mido wada ko mi yidaa koo, dum ana holla mi jabii Sariya Muusaa oo ana moyyi. ¹⁷ Joonnoo, wanaa miin wadirta non, luuttal gonngal e am ngal wadirta non. ¹⁸ Mido anndi e ley am, dum woni e ley terde am, ko moyyi walaa e mum. Yidude wadude ko moyyi ana e am, kaa mi waawaa wadude dum. ¹⁹ Mi wadataa ko moyyi ko njidu-mi koo, ko boni ko mi yidaa koo ngadan-mi. ²⁰ Kaa so mi wadii ko mi yidaa, wanaa miin gollirta non, luuttal gonngal e am ngal gollirta non. ²¹ Ko taykii-mi hen dee: wakkati fuu mido yidi wadude ko moyyi, kaa ko boni koo hu6indii kam. ²² To ley hakkille am too, Sariya Laamdo oo ana weli kam jaati, ²³ kaa mido maata neesu bondo e ley terde am, ana haba e sariya gondo ley hakkille am oo. Neesu bondo oo ana wada kam maccudo luuttal gonngal e terde am ngal. ²⁴ Hee mido yurminii! Homo waawi ittude kam e dee terde na6ooje kam to maayde? ²⁵ Jettooje ngoodanii Laamdo saabe Joomiraado men Iisaa Almasiihu!

Ndennoo miin, e ley hakkille am mi gollanoowo Sariya Laamdo, kaa e terde am mi gollanoowo luuttal.

8

Haala nguurndam kaŋŋiidam e Ruuhu Laamdo

¹ Jooni kaa, jukkungo fuu walaa e haŋŋiibe e Iisaa Almasiihu 6ee, ² sabi baawde Ruuhu dokkooje en nguurndam saabe Iisaa Almasiihu dee ittii en e baawde luuttal, kaŋum e maayde fuu. ³ Ko Sariya Muusaa ronki timminde saabe loore terde men koo, dum Laamdo timmini. Faa o tosa luutti o neldi Biyiiko jaati dow mbaadi nanndundi e ndi 6i66e aadama luuttoo6e ndii. E mum o jukki luuttal golloowal e ley terde men ngal. ⁴ Dum fuu yalla laabal ngal Sariya oo yamiri ngal ana hi66a e meeden, enen jokku6e Ruuhu 6e njokkaali e gidaade yonki mum'en 6ee. ⁵ Haŋŋiibe e gidaade yonki 6ee, gidaade yonki miilata, kaa haŋŋiibe e Ruuhu 6ee, ko Ruuhu jey koo miilata. ⁶ Miilde gidaade yonki mum tan, maayde waddanta neddo, kaa noo, miilde ko Ruuhu jey koo, nguurndam e jam waddanta neddo. ⁷ Sabi miiloowo gidaade yonki mum tan yo gaŋo Laamdo, sabi joomum dwtantaako Sariya Laamdo oo, ko selli hen dee, waawaa jaati. ⁸ Haŋŋiibe e gidaade yonki 6ee mbaawaa welde Laamdo.

⁹ Kaa onon, on kaŋŋataako e gidaade yonki so Ruuhu Laamdo ana e mon, e Ruuhu oo kaŋŋotoŋon. Neddo fuu mo walaa Ruuhu Almasiihu oo, waldaa e Almasiihu. ¹⁰ Kaa so Almasiihu wonii e mon, fay so taweede terde mon dee yo maayde saabe luuttal ngal, yonkiiji mon dii kaa yo guurdi kammari on nanngiraama foocciitiibe. ¹¹ Laamdo guurtindo Iisaa Almasiihu e hakkunde maay6e oo, so Ruuhu mum ana e mon, kaŋum jaati hokkata

terde mon maayooje dee nguurndam, o hokkiran dum Ruuhu makko gondo e mon oo.

¹² Jooni kaa, sakiraaŋe, so won ko tilsinte-den, wanaa jokkude gidaade yonki tilsinte-den. ¹³ So on nguurdii no gidaade yonki ngorri nii fuu, on maayan. Kaa so on mbardii gidaade dee Ruuhu Laamdo oo, on nguuran. ¹⁴ Be Ruuhu Laamdo oo dowata bee yo biibe Laamdo. ¹⁵ Sabi Ruuhu mo Laamdo hokki on oo wadataa on maccube faa wartira on e kulol. Ko kebu-don dee, Ruuhu gadoowo on biibe Laamdo. Kanko wadata en nod-diren Laamdo «Abba». ¹⁶ Ruuhu oo jaati, kajum e berde men dee ana ceedoo en biibe Laamdo. ¹⁷ So en biibe, en ronooŋe duu. So en ronooŋe ko Laamdo fodi koo, en rondooŋe e Almasiihu. So eden torridee e makko, en kebidan e makko teddeengal duu.

Haala teddeengal garoyoowal

¹⁸ Mido anndi torraaji meeden hannde dii mbaawaa fonndeede e teddeengal ngal Laamdo bannginanta en jango ngal. ¹⁹ Tagoore ndee fuu ana heppi palaande nde Laamdo bannginta teddeengal biibe mum ndee. ²⁰ Sabi tagoore ndee, baawde naboŋe nde e meere laamotoo nde. Wanaa e sago mayre dum wadaa, Laamdo muuyrunoo dum non. Kaa jikke ana woodi, ²¹ sabi tagoore ndee tonngitete iwde e tonngoode nolgol, soottitee heba ngedu e teddeengal ngal biibe Laamdo bee kebata ngal. ²² Sabi eden anndi, faa jooni tagoore ndee fuu ana uuma ana tampi e naawalla natawera. ²³ Wanaa dum tan, enen hebirbe Ruuhu Laamdo oo no dokkal Laamdo adiingal nii bee duu eden uuma, sabi eden keppe

Laamdo soottitaaki terde men dee wada en biibe mum. ²⁴ Sabi e ley jikke kisina-den. Kaa jikke kebaado noottii laataade jikke, sabi neddo fawataa jikke e ko hebi. ²⁵ Kaa so eden pawa jikke e ko en kebaali tafon, en ndoomiran dum sawraare.

²⁶ Hono non Ruuhu oo waran walla en e loore men duu, sabi en anndaa no kaan-den wadirde duwaawu nii. Kaa Ruuhu oo e hoore mum jaaganto en Laamdo, jaagoroo uumaali di mbaawaa sifeede e haalaaji. ²⁷ Laamdo kumpiitido ko woni ley berde men oo duu ana anndi anniya Ruuhu, sabi e sago makko Ruuhu oo jaagirantoo seniibe bee.

²⁸ Eden anndi, yidube Laamdo noddiraaŋe anniya makko bee, Laamdo ana wada huunde fuu gollida faa laatanoo dum'en ko moyyi. ²⁹ Sabi be Laamdo anndi gila tagaaka bee, o hoddiranii dum'en nanndude e Biyiiko oo, yalla Biddo oo ana laato hamadiijo sakiraaŋe heewe. ³⁰ Kasen duu be o hoddirani bee, o noddii dum'en, be o noddi bee, o nanngirii dum'en foocitiibe, be o nanngiri foocitiibe bee, o hokkii dum'en ngedu mum'en e teddeengal makko.

Haala jilli Almasiihu

³¹ Caggal dum fuu, kodum mbiyaten? So Laamdo ana wondi e men, homo waawi honude en? ³² Kanko, fay Biyiiko oo e hoore mum mo hadaali en, o hokkitirii dum kammari men en fuu. Fay huunde hadataa mo hokkude en ko moyyi fuu, o hokkida en dum e mum. ³³ Homo nabata be Laamdo subii bee sariya? Fay gooto, sabi Laamdo nanngirii be foocitiibe! ³⁴ Homo waawi libude be e sariya? Walaa, sabi Iisaa Almasiihu maayanii

en, ko 6uri dũm fuu, o wuurtanii en. Omo joodii ñaamo Laamdo omo ñaaganoo en. ³⁵ Kodum waawi seenndude en e jilli di Almasiihu yidi en dii? Billaare naa, wemmbere naa, torra naa, yolbere naa, kolndam naa, farati naa, naa kaafaawi?

³⁶ Nii Binndi dii mbiiri:

«Saabe maa miden nii kosa maayde

ñannde fuu,

miden nanngiraa no baali kirsoytee di nii.»*

³⁷ Dum fuu e taweede, eden kebira jaalogal mangal saabe jiddo en oo. ³⁸ Sabi mido tayori, wanaa maayde, wanaa nguurndam, wanaa malaa'ika'en, wanaa laamu, wanaa ko wari jooni, wanaa ko waroyta, wanaa semmbe, ³⁹ wanaa baawde gonde dow, wanaa gonde ley, wanaa huunde fuu ko tagaa, fay huunde waawaa seenndude en e jilli di Laamdo wadi e men dii e ley ha66agol men e Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

9

Haala lejol ngol Laamdo subii

¹ Ko kaalan-mi doo koo yo goonga, sabi ko ngon-mi e Almasiihu koo kaaliran-mi, mi fenataa. Hakkille am mo Ruuhu Ceniido dowata oo, ana seedanoo kam ² mboy-yonki cattudo, kajum e naawalla duumiido ana e am ³⁻⁴ saabe Israa'iilankoo6e sakiraa6e am 6ee. Mido yelinoo laataade kudaado mi seerta e Almasiihu miin e hoore am so ana nafannoo lejol am ngol. Kam6e ngoni 6e Laamdo wadi 6i66e mum, holli 6e teddeengal mum. Kam6e njey aadiiji dii e Sariya Muusaa oo. Kasen duu Laamdo anndinii 6e no

* **8:36** Jabuura 44.23

rewirtee, wadani 6e podooje mum. ⁵ Lepol am yo iwdi maamiraabe Israa'iila aranndee6e 6ee, Almasiihu duu banngal 6ii-aadamaaku mum e lepol ngol iwi, kanko woni Laamdo, o tiimdo huunde fuu, yo o yette faa abada. Aamiina.

⁶ Dum wanaa wiide konngol Laamdo ngol laatike meere. Sabi wanaa iw6e e Israa'iila 6ee fuu ngoni Israa'ilankoo6e, ⁷ wanaa iw6e e Ibarahiima 6ee fuu ngoni 6i66e mum jaati. Sabi Laamdo wii Ibarahiima: «Iwdi Isiyaaka ndii, kayri innditortoo innde maa.»* ⁸ Dum woni: wanaa 6i66e Ibarahiima rimiraabe no yim6e fuu ndimirtee nii ngoni 6i66e Laamdo, rimiraabe saabe fodoore ndee 6ee nanngiraa no iwdi makko jaati nii. ⁹ Sabi Laamdo fodii dii konngi wii: «Mi wartan e hono oo wakkati mawuuri, Saaratu heban 6iddo gorko.»† ¹⁰ Wanaa dum tan. Rebekka duu 6amii reedu funee6e. Baaba ma66e yo Isiyaaka, maama men oo. ¹¹⁻¹² Gila 6i66e 6ee ndimaaka sako 6e ngada ko moyyi naa ko boni, nden Laamdo wii Rebekka: «Mawniraado oo laatoto maccudo mijiraado oo.»‡ O wadiri non faa anniya makko banngal su6agol tabita, dum woni: su6agol makko ngol fawaaki e golle yim6e, e Laamdo noddoowo oo ngol fawii ¹³ no Binndi dii mbiiri nii: «Yaakuuba korsin-mi, Iisuwa koynu-mi.»§

¹⁴ Ndennoo, kodum mbiyaten? Laamdo yo oopiido naa? Fes! ¹⁵ Anni ko o wii Muusaa: «Mi hinnoto mo muuy-mi hinnaade,

* **9:7** Pudfoode 21.12 † **9:9** Pudfoode 18.10,14 ‡ **9:11-12**
 Pudfoode 25.23 § **9:13** Malakiya 1.2-3

mi yurmoto mo muuy-mi yurmaade.»*

¹⁶ Ndennoo, subagol makko fawaaki e sago neddo naa e golle mum, ko fawii e mum dee, dow Laamdo jurmotoodo oo. ¹⁷ Sabi e ley Binndi dii, Laamdo wii Fira'awna: «Ko ngadir-maa-mi kaananke dee, faa mi hollira baawde am e maa, kasen duu faa innde am ooynee e aduna oo fuu.»†

¹⁸ Ndennoo, Laamdo yurmoto mo muuyi, yoornan bernde mo muuyi.

¹⁹ Ana moyya dajna biido kam: «So non dum worri, kodum Laamdo felirta yimbe so fay gooto waawaa salaade muuyde makko dee?» ²⁰ Aan neddo oo, kodum ngon-daa faa njeddaa Laamdo? Loonde mahaande ana wiya mahudo dum oo: «Ko saabii so mahir-daa kam nii?» ²¹ Mahoowo loode ana waawi wadude e loope dee ko yidi fuu: e loopal gootal o maha loonde nde gollirtaake so wanaa e dow ko hensaa, o maha wonnde gollirteende ko wanaa ko hensaa. ²² Haya, fay so taweede Laamdo muuyii bannginde tikkere mum kajum e baawde mum, o mujanii be o tikkani bee mujal cattungal, dum woni haanduŋe e halkaade bee. ²³ O wadirii nii faa o banngina annoora makko mawdo dow be o yurmotoo bee, be o lanndinanii gila ko booyi yalla ana keba ngedu e annoora makko. ²⁴ Been yimbe ngoni enen be o noddi bee, wanaa ley Yahuudiyankooŋe bee tan, ley lepi goddi dii duu. ²⁵ Nii Laamdo wiiri dum e dewtere annabi Hosee'a:

«Lepol ngol wanaa lepol am ngol,
mi noddroyan ngol lepol am,
yimbe be korsinaaka bee,

* 9:15 Pergu 33.19 † 9:17 Habaakuk 9.16

mi noddiroyan 6e yim6e am horsu6e.

26 Kasen duu ɔo 6e mbiyetenoo 6e nganaa yim6e am ɔoo,

ɔon 6e mbiyoytee 6i66e Laamɔo guurɔo oo.»‡

27 Annabi Esaaya duu haalii haala Israa'iilankoo6e, wii: «Fay so 6i66e Israa'iila keewiri no njaareendi geeci nii, seeda ma66e tan hisintee,

28 sabi Joomiraado tabintinan konngol mum faa hi66a e leydi ndii ko yaawi.»§ 29 Kasen duu nii Esaaya wiirunoo gila arannde:

«Sinndo Joomiraado Jom Semmbe oo ɔalɔalino en iwdi,

tawanno en laatike no ngeenndi Sodooma nii, en nanndii e ngeenndi Gomoora.»*

No Laamɔo nanngirta goondin6e Iisaa 6ee foocitiibe

30 Ndennoo, koɔum mbiyaten? Ko mbiyaten annii: yim6e 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6e tewtaalino nanngireede foocitiibe yeeso Laamɔo 6ee, 6een kebi fooccitaare, ɔum woni foocitaare saabe goondinal. 31 Israa'iilankoo6e tewtuno6e nanngireede foocitiibe yeeso Laamɔo saabe jokkude Sariya 6ee ndonkii he6ude nanngireede foocitiibe. 32 Ko saabii? Saabe 6e tewti-raali ɔum goondinal, golle ma66e 6e tewtiri ɔum faa 6e pergirii e «haayre fergitoore ndee» 33 no haala kaa hippiraa ley Binndi ɔii nii:

«Mi fawan e Siyona haayre nde yim6e pergimotoo e mum so li6a ɔum'en.

‡ 9:26 Hosee'a 2.25; 2.1 § 9:28 Esaaya 10.22-23 * 9:29 No Sodooma e Gomoora kalkiraa nii winndaama e ley Puɔɔoo6e 19.1-29

Kaa goondindo nde fuu hersataa abada!»†

10

¹ Sakiraa6e, ko njidu-mi e bernde am jaati, e ko paagotoo-mi Laamdo: Israa'iilankoo6e kisinee.

² Mido seedanoo 6e e6e kirana Laamdo sanne, kaa kiram ma66e dam waldaa e faamu. ³ Be

paamaali fooccitaare nde Laamdo hokkata neddo ndee, faa 6e piyani ko'e ma66e dabare laataade fooccitii6e. Hono nii 6e dɔwtanaaki sariya mo Laamdo darni faa nanngira neddo pooccitiido oo.

⁴ Sabi Almasiihu woni timmoode Sariya Muusaa oo, yalla goondindo Almasiihu fuu ana nanngiree pooccitiido.

No kisindam woodirani goondindo Almasiihu fuu

⁵ Ko Muusaa winndi banngal fooccitaare iwnde e Sariya ndee annii: «Neddo fuu jokkudo Sariya oo, wuurdan saabe Sariya oo.»*

⁶ Kaa ko fooccitaare iwnde e goondinal ndee wii koo: pati wii e bernde maa «Homo ɲabbata dow kammu?» Dum woni faa jippina Almasiihu, ⁷ naa «Homo yahata laakaraa?» Dum woni faa immintina Almasiihu e hakkunde maay6e. ⁸ Ndennoo, kodum fooccitaare iwnde e goondinal wiyata? Dum doo nde wiyata: «Konngol Laamdo ana 6adi maa, engol e hunduko maa, engol e bernde maa.»† Ngol konngol woni kabaaru goondinal ngal min mbaajotoo ngal. ⁹ So a seedorike hunduko maa Iisaa yo Joomiraado, a goondinii e bernde maa Laamdo wuurtinii mo e hakkunde maay6e, a hisinte. ¹⁰ Sabi goondindo e

† **9:33** Esaaya 28.16 * **10:5** Lewinkoo6e 18.5 † **10:8** Fillitagol Tawreeta 30.12-14

ley ɓernde mum, Laamɗo nanngiran dum poo-citiido, ceedoriido hunduko mum, Laamɗo hisinan dum ¹¹ no Binndi ɗii mbiiri nii: «Goondindo mo fuu hersataa.» ¹² Jooni, walaa ko seenndi Yahuudiyanke e mo wanaa Yahuudiyanke, ɓe fuu ɓe Joomiraado gooto, o kebbinoowo moyyereji makko e noddooɓe mo ɓee fuu. ¹³ Sabi «neddo fuu noddudo innde Joomiraado, hisinte.»‡

¹⁴ Kaa hono ɓe mbaawiri noddude mo so ɓe ngoondinaali mo? Hono ɓe mbaawiri goondinde mo so ɓe nanaali kabaaru makko? Hono ɓe mbaawiri nande kabaaru makko so baajotoodo walaa? ¹⁵ Hono yimɓe mbaawiri waajaade so nelaaka? Binndi ɗii mbii: «Huunde fuu ɓuraa yiigol warooɓe yottinde Kabaaru Lobbo ɓee ngol woodude.»§ ¹⁶ Kaa wanaa yimɓe fuu njaɓani Kabaaru Lobbo oo. Annabi Esaaya wii: «Joomiraado, homo goondini waaju amen oo?»* ¹⁷ Hono nii goondinal hebiraa e nande waaju, waaju duu hebiraa e konngol Almasiihu.

¹⁸ Kaa mido lamndoo dum doo: Israa'iilankooɓe nanaali naa? Be nanii jaati! Nii Binndi ɗii mbii: «Daade maɓɓe nanaama e aduna oo fuu, konngi maɓɓe njottiima faa hoore leydi.»†

¹⁹ Mido lamndoo kasen: Israa'iilankooɓe paamaali naa? Ley Tawreeta Muusaa Laamɗo wii tafon: «Mi wadan kiron ɓe laataaki lejol ɓee, mi wadan tikkanon lejol ngol walaa hakkille.»‡

²⁰ Nden kaa, annabi Esaaya hulaali wiide caggal mum: «Be tewtaalino kam ɓee tawii kam,

‡ **10:13** Yo'ila 3.5 § **10:15** Esaaya 52.7 * **10:16** Esaaya 53.1

† **10:18** Jabuura 19.5 ‡ **10:19** Fillitagol Tawreeta 32.21

ŋe lamndanaaki kam ŋee,
mi ŋannganii dum'en.»§

²¹ Kaa banngal Israa'ila, Laamdo wii:

«Nannde fuu mido lanndinii jaŋŋaade lejol caliingol jeddungol ngol.»*

11

No Laamdo holliri ana yurmoo Israa'ilankooŋe

¹ Ndennoo, mido lamndoo: Laamdo yoppii yimŋe mum Israa'ilankooŋe ŋee naa? O yoppaali! Sabi miin e hoore am mi Israa'ilanke, mi iwdi Ibarahiima, e suudu baaba Benjamin njeyaa-mi.

² Laamdo yoppaali yimŋe mum ŋe subinoo gila arande ŋee. Tama on anndaa ko Binndi dii mbii nde annabi Iliyaasa wullantonoo Israa'ilankooŋe ŋee to Laamdo, wii: ³ «Joomiraado, ŋe mbarii annabaaŋe maa, ŋe ngurjinii ittirde maa sadaka, miin tan gooto heddii, eŋe ndaara no ŋe mbarda kam.» ⁴ Kodum Laamdo jaabii mo? Dum doo: «Mi moŋtanii hoore am ujunaaji njeddon gorko ŋe kujidanaali tooru wiyeteendu Ba'ala.» ⁵ Hono non, hakkunde yimŋe hannde ŋee, ana woodi yimŋe seeda ŋe Laamdo suborii saabe hinnee mum. ⁶ Kaa so o suborike ŋe hinnee, en anndan o suboraaki ŋe saabe golle maŋŋe. So wanaa dum, hinnee Laamdo oo heddataako laataade hinnee hankasen.

⁷ Ndennoo, hono laatii? Ko laatii dee, Israa'ilankooŋe ŋee keŋaali ko ndaartunoo koo, ŋe Laamdo subii ŋee nii keŋi dum. Woŋŋe ŋee, ŋerde mum'en mbumnaa ⁸ no winndorii nii: «Laamdo uddii hakillaaji maŋŋe,

§ 10:20 Esaaya 65.1 * 10:21 Esaaya 65

wumnii gite ma66e, faadīnii noppi ma66e.

Faa hannde non worri.»*

⁹ Daawuuda duu wii:

«Yo rewgol ma66e bonngol ngol laatano 6e piccal
kajum e yambuure,
laatanoo 6e fergitere yalla e6e njukkee.

¹⁰ Yo gite ma66e ni66ine pati 6e njiya,
yo cagge ma66e ture faa abada!»†

¹¹ Ndennoo, mido lamndoo: ko Yahu-
udiyankoo6e 6ee pergitee koo, yalla faa 6e caama
faa abada naa? Wanaa! Kaa saabe luutti ma66e
dii, yim6e 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee kebiri
kisindam dam, yalla Yahuudiyankoo6e 6ee ana
kira. ¹² So luutti ma66e dii ngaddanii aduna oo ko
moyyi, so waasude ma66e goondinde Iisaa duu
waddanii 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee ko
moyyi, wanaa haala so Yahuudiyankoo6e 6ee fuu
tuubii.

Haala hisineede 6e nganaa Yahuudiyankoo6e

¹³ Jooni, onon 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee
kaaldan-mi: ko laatii-mi nelaado e moodon koo,
mido mantaroo golle mo ndokkaa-mi oo ¹⁴ yaama
mi he6a waddude kiram e ley lejol am, faa mi
hisina yoga e ma66e. ¹⁵ So woddfineede Yahu-
udiyankoo6e rewrintinii aduna oo e Laamdo,
hono laatoytoo so 6e nja66oyaama? Walaa fuu
no laatoytoo so wanaa iwde e maayde so naata e
nguurndam.

¹⁶ So tamre aranndeere sakkaama Laamdo,
tame keddiide dee duu cakkaama. So dadi
lekki cakkaama Laamdo, ca6e dee duu cakkaama.

* **11:8** Fillitagol Tawreeta 29.3, Esaaya 29.10 † **11:10** Jabuura
69.23-24

17 Jonnoo, Israa'iilankoo6e ana mba'i no maangoroowi tutaaki ki cabe mum yogaaje caltaa. Aan mo wanaa Yahuudiyanke nanndudo e cabal maangoroowi ki tutaaka, a waddaama a dobaama e maangoroowi kii. Nii ke6ir-daa ngedu e ko iwata e dadi maangoroowi tutaaki kii no cabe godde dee ke6iri nii. 18 Kammari majjum, pati manta yeeso cabe caltaade dee. Kaa so ada mantoo, anndaa wanaa aan wurni dadi dii, dadi dii nguurnu maa. 19 Ana moyya tawee ada wiya: «Cabe caltaama yalla mido dobee do de ngonnoo doo.» 20 Ana selli! Kaa ko de caltiraa dee, rafi goondinal majje, aan ada heddi e dobeede saabe goondinal maa. Ndennoo, pati mawninkina, tawde-daa e kulol Laamdo. 21 Sabi so Laamdo dalaali cabe layliije dee, dalataa ma aan duu. 22 Ndennoo, taykita moyyuki Laamdo e janngere mum fuu: omo janngana saambe bee, kaa omo moyya e maa so nii ada jii6i e kii moyyuki. So wanaa dum, aan duu a saltete. 23 Israa'iilankoo6e duu, so 6e jii6aali e salaare ma66e ndee, 6e ndoboyte, sabi Laamdo ana waawi dobirde 6e e maangoroowi kii no 6e caltiranoo nii. 24 Ndennoo aan iwdo e maangoroowi ki tutaaka kii oo, so a saltaama iwde e makki a dobaama e maangoroowi tutaaki kii, haala walaa cabe iwde e lekki tutaaki kii, so caltanooma ana mbaawi dobeede e inna mum'en.

No Laamdo yurmortoo yim6e fuu

25 Sakiraa6e, mido yidi anndinde on oo doo sirri, pati yeewron ko'e mon on hakkilante'en: yoga e Israa'iilankoo6e, ko'e mum'en tiidinaa faa nde 6e nganaa Yahuudiyankoo6e goondinoyoo6e bee fuu

kisinaa. ²⁶ Hono non Israa'iilankoo6e 6ee fuu kisinirtee, no Binndi d̄ii mbiiri nii:

«Kisinoowo oo Siyona iwrata,
mo ittan iwdi Yaakuuba fuu e geddi
Laamdo.»‡

²⁷ «Dum woni aadi am e ma66e
wakkati mo tosoyan-mi luutti ma66e d̄ii
fuu.»§

²⁸ Ko 6e calii Kabaaru Lobbo oo koo,
Yahuudiyankoo6e 6ee laatorii konnee'en Laamdo
kammari mon. Kaa ko Laamdo subii 6e koo, 6e
laatike yi66e mum saabe maamiraa6e ma66e.

²⁹ Sabi mimsee walaa e dokkal Laamdo, kaɲum e
noddaango mum. ³⁰ No calorino-don Laamdo
arannde, ke6u-don jooni yurmeende saabe
salaare Yahuudiyankoo6e nii, ³¹ hono non, jooni
6e calorii mo yalla e6e ke6a yurmeende kam6e
duu saabe yurmeende nde ngadana-don ndee.
³² Sabi Laamdo uddii yim6e fuu e ley salaare,
yalla omo yurmoo 6e fuu.

³³ Hee ngalu Laamdo ana mawni! Hakkilan-
taaku makko e anndal makko ana luggidi! Fay
gooto waawaa anndude anniyaaji makko. Fay
gooto waawaa faamde laawi makko. ³⁴ Sabi nii
winndorii:

«Homo anndi miilooji Joomiraado?

Naa homo waawi laataade howruujo makko?»*

³⁵ «Homo adii hokkude mo sako o yo6a dum?»†

³⁶ Sabi, huunde fuu e makko iwi, huunde
fuu saabe makko woodiri, huunde fuu kanko

‡ **11:26** Esaaya 59.20 § **11:27** Yeremiya 31.33-34 * **11:34**
Esaaya 40.13 † **11:35** Ayyuuba 41.3

woodani. Yo teddeengal woodan mo faa abada!
Aamiina!

12

No goondin6e Iisaa kaani wuurdude

¹ Ndennoo sakiraa6e, mido ndaarda on saabe yurmeende Laamdo ndee, cakkee ko'e mon laatoo sadaka guurdo, ceniido, beldo Laamdo. Dum woni dewal ngal kaan-don rewirde mo ngal. ² Pati nemmbee aduna, kaa dalee Laamdo heydfintina hakkillaaji mon yalla berde mon ana mbaylitoo. Nden, on mbaawan anndude muuyde Laamdo: ko moyyi e ko weli mo e ko hi66i.

³ Saabe moyyere nde Laamdo hokki kam ndee, mido wiya gooto e mon fuu: pati nabee ko'e mon to on njottaaki. Ko kaan-don wadude dee, yeewron ko'e mon miilooji hakkilantaaku baarooji e goondinal ngal Laamdo etani on ngal. ⁴ Gooto e men fuu ana jogii caldi keewdi, kaa caldi dii fuu ngaldaa golle. ⁵ Hono non, enen e heewde fuu, en neddo gooto e ley ha66agol men e Almasiihu, en fuu eden njeydaa no gooto fuu jeydiri e goddo nii.

⁶ En ndokkaama dokke ceertude de Laamdo hokkiri en moyyere mum. Dokkaado haaltude konngol ngol Laamdo loowi e mum, haaltira ngol no hawrirta e goondinal nii. ⁷ Dokkaado gollande deental goondin6e Laamdo, golla. Dokkaado tindinde tinndina. ⁸ Dokkaado waajaade waa-joo. Dokkitiroowo oo hokkira bernde laa6unde. Hooreejo fuu ardoro soobee. Jurmotoodo yur-moroo neddo dow seyo.

⁹ Jilli mon dii laatoo di ngaldaa e naafigaaku. Ngoddee ko boni, tiidee e ko moyyi. ¹⁰ Njidondiree

jilli sakiraagu, gooto fuu teddina banndum faa ɓurna ɗum hoore mum. ¹¹ Pati laatee nattuɓe, laatee soobirante'en, ndewiron Joomiraado ɓerde laaɓude, ¹² mbeltee e ley jikke oo, muɓee torra, pati ceeree e duwaawu. ¹³ Mballee seniibe Laamɗo ɓee e haajuuji mum'en ɗii, laatee jip-pinoobe hoɓɓe, ¹⁴ nduwanee torroobe on ɓee, nduwo-ɗon, pati kuɗon. ¹⁵ Mbeltodee e welto-toobe ɓee, mboydee e woyooɓe ɓee. ¹⁶ Laatodee miilooji gooti, laatee leyɗinkiniibe, pati mawnink-inee, pati njogoree ko'e mon on hakkilante'en. ¹⁷ So won gaɗaɗo on ko boni, pati njoɓtee ɗum. Ndaaree waɗude ko yimɓe fuu miilii ana moyyi. ¹⁸ Nguurdee e yimɓe fuu dow jam so ana waawi laataade, dow no mbaawru-ɗon. ¹⁹ Sakiraabe horsuɓe, pati njoɓtanee ko'e mon, ko kaan-ɗon waɗude dee, ɗalee tikkere Laamɗo ndee yoɓtanoo on. Sabi e ley Binndi ɗii Joomiraado wii: «Miin yoɓtoytooto mi yoɓoyan ɓe.»* ²⁰ Nii winndorii kasen: «So gaɗo maa yolbii jamminaa ɗum, so ɗomɗii njarnaa ɗum. So a waɗii nii, a waɗan o yaagoo saabe ko o waɗi ko boni koo.»† ²¹ Pati ɗal ko boni jaale, jaalora ko boni koo moyyere.

13

Haala ɗowtanaade laamiibe

¹ Yo gooto fuu ɗowtano laamiibe ɓee, sabi laamu walaa so wanaa iwruɗo to Laamɗo oo, kasen duu laamiibe ɓee Laamɗo lammini ɗum'en. ² Saabe ɗum, nedɗo fuu calaniido laamu saliima yamiroore Laamɗo, caliido yamiroore Laamɗo

* **12:19** Fillitagol Tawreeta 32.35 † **12:20** Tinndi 25.21-22

nee jukkete. ³ Gadoowo ko moyyi walaa ko huldata hooreeŋe ɓee, kuloowo ɓe dee, gadoowo ko boni. Aɗa yidi waasude hulde laamu naa? Ndennoo, waɗu ko moyyi, o yette. ⁴ Sabi laamu yo gollanoowo Laamɗo faa nafe. Kaa so tawii ko boni ngadataa, hul, sabi wanaa meere laamu wakkorii kaafaawi, o gollanoowo Laamɗo faa o tabintina jukkungo mum faade e gadoowo ko boni fuu. ⁵ Ndennoo, waajibi dɔwtano-dɔn laamiiɓe ɓee, wanaa saabe hulde jukkeede tan, pati hakkil-laaji mon jiŋa on duu. ⁶ Dum saabii so oɗon njoɓa lampo, sabi laamiiɓe ɓee e ley golle mum'en nannugol lampo ngol, ɓe gollanooŋe Laamɗo. ⁷ Ndokkee ɓe fuu hakkeeji maɓɓe. Ndokkee lampo mo kaan-dɔn hokkude lampo, ndokkon usuru mo kaan-dɔn hokkude usuru, kulon mo kaan-dɔn hulde, teddinon mo kaan-dɔn teddinde.

⁸ Pati jamaande fuu ɓiloo hakkunde mon so wanaa jamaande jilli. Homo fuu rewa bannɗum jilli. Sabi jiddo neddo hono mum fuu, tabintinii Sariya Muusaa oo. ⁹ E ley dum, dii doo kadaadi: «Pati jeenu, pati jaadu hoore, pati wujju, pati tuuye-ɗaa», kanji e jamirooje godde dee fuu ede kawriti e ndee doo yamiroore wootere: «Njidiraa tanaa maa no njidir-ɗaa hoore maa nii.» ¹⁰ Jiddo tanaa mum gollataa dum ko boni, ndennoo, jilli tabintinta Sariya oo.

¹¹ Oɗon anndi wakkati mo ngon-den e mum. Wakkati mo kaan-dɔn finde oo yonii. Sabi jooni kisindam ɓuri ɓadaade en diina nde naatuno-den e goondinal ndee. ¹² Jemma oo woddiima, jalooma oo battiima. Ndennoo, njoppen gollude golleeji nimre dii, ɓamen kabitorde fooyre, ¹³ nguurden

no haaniri, no wonŋe e fooyre ɲalooma nii, tawee wanaa e ley wanngiyaare e sigiro e ko sobi e njaahilaaku e poodondiral e haasidaaku. ¹⁴Boornoree Joomiraado men Iisaa Almasiihu no kaddungal nii, pati kiinnee gidaade yonki mon, pati njokkon de.

14

Haala tewtude ko nabata deental goondinbe yeeso

¹ Njaabbee mo goondinal mum lo'i tawa on ɲiɲiraali dum ko woni e hakkille mum. ² To banngal ɲaamdu, oo ana tawree goondinal faa waawa ɲaamde huunde fuu, tawee ootoo goondinal mum ana lo'i faa waasa ɲaamde tew. ³ Naamoowo tew oo pati yawa mo ɲaamataa tew oo. Mo ɲaamataa tew oo pati ɲiɲa ɲaamoowo tew oo, sabi Laamdo jaabbiima mo. ⁴ Aan, kodum ngon-daa faa ɲiɲaa gollanoowo goddo? Mo heddo tarsinaade naa mo saama, yo donngal kalfaado makko oo. Kaa mo tarsinto faa gasa, sabi Joomiraado ana waawi ɲiibinde mo.

⁵ To banngal ɲalaade, oodoo ana jogorii ɲalaade dee ana burdi moyyude, ootoo ana jogorii ɲalaade dee fuu potu. Gooto fuu yo hebu tayoral e ley hakkille mum. ⁶ Burdindo ɲalaade dee oo wadirii dum kammari Joomiraado. Kasen duu, ɲaamoowo ko yidi fuu oo wadirii dum kammari Joomiraado, sabi o yettan Laamdo. Mo ɲaamataa tew oo wadirii dum kammari Joomiraado, o yettan Laamdo kanko duu. ⁷ Sabi fay gooto e men wuuranaali hoore mum, kasen duu fay gooto e men

maayanaali hoore mum. ⁸ So en nguurii, Joomiraado oo nguuran-den, so en maayii, Joomiraado oo maayan-den. So en nguur naa so en maay, Joomiraado oo jey en. ⁹ Sabi Almasiihu maayii, kasen duu wuurtii faa laatanoo wuurŋe e maayŋe fuu Joomiraado.

¹⁰ Aan, ko wadi so ada piŋa sakiike maa goondindo oo? Naa aan, ko wadi so ada yawa sakiike maa goondindo oo? En fuu, en ndaroyto yeeso sarirde Laamdo, ¹¹ sabi ana winndii:

«Joomiraado wii:

‹ Mi hunorike baawde am:

Koppi fuu kofanto kam,

gooto fuu sellinan miin woni Laamdo. › »*

¹² Nden gooto men fuu jaabanto hoore mum yeeso Laamdo.

¹³ Dum nee, pati pelondiren e ko'e men hankasen, ɓamee anniya reentaade e huunde fuu ko waawi fergitinde sakiike mon liɓa dum. ¹⁴ Saabe Joomiraado men Iisaa mido taylori jaamdu fuu harmaa e hoore mum. Kaa so neddo miilii won harmundu, dum harmanan dum kajum. ¹⁵ So a torrii sakiike maa goondindo oo saabe jaamdu maa, a jokkaali laawol jilli. Pati halku mo Almasiihu maayani oo saabe jaamdu maa nduu.

¹⁶ Ndennoo, ko keɓu-don so taw-don ana moyyi koo, pati waddana yimɓe haalde haala mbonka.

¹⁷ Sabi Laamu Laamdo fawaaki e jaamdu naa e yardu, ko fawii e mum dee, fooccitaare e jam e seyo e ley haɓɓagol men e Ruuhu Ceniido oo. ¹⁸ Golliranoowo Almasiihu hono non fuu, Laamdo welete dum, yimɓe ɓee duu teddinan

* **14:11** Esaaya 45.23

ŋum. ¹⁹ Ndennoo, tewten ɓeydude jam hakkunde men, kasen duu homo fuu tewta ko naɓata bandum yeeso e ley goondinal.

²⁰ Pati bonnitin golle Laamɗo saabe ɓaamdu. So goonga, ɓaamdu fuu ana dagii, kaa so ɓaamdu ndu ɓaamataa nduu ana liɓa sakiike maa, ɓaamde ndu moyyaa. ²¹ Ko moyyi dee, waasude ɓaamde tew e waasude yarde doro, kaɓum e waasude waɗude huunde fuu ko fergitata sakiike mum. ²² Huunde fuu ko ngoondin-ɗaa hen, yo laato hakkunde maa e Laamɗo. Mo sikkitataako ko woni e hakkille mum, welii hoore! ²³ Kaa nedɗo fuu cikkitiido e ko ɓaamata, jukkete, sabi joomum ɓaamirtaa goondinal. Huunde fuu ko walɗaa e goondinal yo luuttal.

15

¹ Enen selluɓe goondinal ɓee, eden kaani walude ɓe goondinal mum lo'i ɓee, mbaasen tewtude ko weli en tan. ² Gooto e men fuu yo tewtu ko welata tanaa mum, faa oon yaara yeeso e ley goondinal. ³ Sabi Almasiihu tewtaalino ko weli ŋum, kaa o wii no winndorii nii: «Bonkaaji bonkiiɓe ma ɗii e am njani.»* ⁴ Ko winndanoo arande e ley Binndi ɗii koo fuu, faa janngina en winndiraa, yalla muɓal e ɓerde ɓuubude de Binndi ɗii ndokkata en ɗee ana laatanoo en jikke. ⁵ Yo Laamɗo Jom muɓal, ɓuubinoowo ɓerde oo, hokku on laataade miilo wooto no Iisaa Almasiihu anndiniri on nii, ⁶ faa teddiniron Laamɗo anniya gooto e daande wootere. Sabi kanko Laamɗo woni Baaba Iisaa Almasiihu Joomiraado men oo.

* 15:3 Jabuura 69.10

7 Njaŋbɔndiree no Almasiihu jaŋbɔrii on nii, faa Laamɔ teddinee. 8 Midɔ wiya on: Almasiihu warii gollande Yahuudiyankooŋe faa hollita Laamɔ yo koolniido. Sabi Almasiihu tabintinii podooje de Laamɔ wadannoo njaatiraabe Yahuudiyankooŋe dee 9 yalla leŋi godɗi dɗi duu ana teddinira Laamɔ saabe yurmeende mum, no Binndi dɗi mbiiri nii:

«Saabe dɔm, mi jaarete hakkunde leŋi,
mi yimete faa teddina innde maa.»†

10 Binndi dɗi mbii kasen:

«Leŋi, mbeltodee e yimbe Joomiraado bee.»‡

11 Kasen:

«Onon leŋi dɗi fuu, njettee Joomiraado,
yo yimbe fuu njettu mo.»§

12 Annabi Esaaya duu wii:

«Iwɔɔ e Yessa waroyan,
oon immoytoo faa laamoo leŋi dɗi,
ɗi pawoyan jikke majji e makko.»*

13 Yo Laamɔ Jom jikke oo hebbin on seyo e jam fuu e ley goondinal mon, yalla oɗon beydoo heewde jikke saabe baawde Ruuhu Ceniido oo!

No Pool haaldi kabaaru golle mum

14 Sakiraabe am, miin jaati midɔ tayori oɗon moyyi sanne, oɗon keewi anndal, kasen duu oɗon mbaawi waajondirde. 15 Kaa ley bataaki oo midɔ suusi haalande on haalaaji yogaaji faa laaɓa faa mi miccintina on ɗi. Mi haaldii non saabe moyyere

† 15:9 2 Samuyila 22.50, Jabuura 18.50 ‡ 15:10 Fillitagol Tawreeta 32.43 § 15:11 Jabuura 117.1 * 15:12 Esaaya 11.10

nde Laamdo hokki kam ¹⁶ nde wadi kam gol-lanoowo Iisaa Almasiihu e ley 6e nganaa Yahu-udiyankooŋe ndee. Ko mbaajotoo-mi Kabaaru Lobbo oo koo yo golle ceniido yalla 6e nganaa Yahuudiyankooŋe 6ee ana laatoo sadaka beldo Laamdo mo Ruuhu Ceniido oo senni. ¹⁷ Ndennoo, e haŋŋagol am e Iisaa Almasiihu, mido waawi mantoraade golleeji di ngollan-mi Laamdo dii. ¹⁸ Sabi walaa fuu ko cuusu-mi haalde so wanaa ko baawde Almasiihu tabintini e ley golle am faa waddana 6e nganaa Yahuudiyankooŋe 6ee dwtanaade Laamdo. Haala am e golle am duu, ¹⁹ Laamdo tabintinirii dum baawde taagu-mansaaji e kaayde e ley baawde Ruuhu Laamdo oo. Hono non njottinir-mi Kabaaru Lobbo haala Almasiihu oo nokkuuje dee fuu gila Urusaliima e seraaji mum faa leydi Illiriya. ²⁰ Kasen duu, gila arannde anniya am yo waajaade Kabaaru Lobbo oo do innde Almasiihu ndee yottanooki pati mi maha dow maadi neddo goddo, ²¹ no Binndi dii mbiiri nii:

«Be njottinanooka haala makko 6ee njiyoyan,
6e nanaalino kabaaru makko ana haalee 6ee
paamoyan.»†

Haala anniyaaji Pool

²² Golle am oo hadi kam warde to moodon too cili keewdi. ²³ Kaa jooni golle oo huubii dee doo leyde, kasen duu ko njidu-mi warde to moodon koo wadii duubi kuurdi jooni. ²⁴ Mido yidi fajude to mon so mido yaha Espaniya, mi wonda e moodon seeda, njoobinon kam ko kasindinan-mi e laawol am ngol.

† 15:21 Esaaya 52.15

²⁵ Kaa jooni Urusaliima njahan-mi faa mi walla seniibe wonbe ton bee. ²⁶ Sabi deente goondinbe gonde Makedoniya e Akaya dee anniyike hawrintinde kaalisi faa mballa misikiina'en jeyaaŋe e seniibe Urusaliima bee. ²⁷ Be anniyorii dum berde laabude, kaa ebe kaani wafande been dum duu. Sabi tawii be nganaa Yahuudiyankooŋe bee kebii ngedu e moyyereeji di Ruuhu oo hokki Yahuudiyankooŋe bee dii, ndennoo, be nganaa Yahuudiyankooŋe bee duu ana kaani feccude jawle mum'en e Yahuudiyankooŋe bee. ²⁸ So dum yawtii, so mi hokkii be ko hawrintinaa koo, mi yabborto to moodon too so mido yaha Espaniya. ²⁹ Mido anndi so mido wara to moodon, mi wardan e barke Almasiihu kibbudo oo.

³⁰ Sakiraaŋe, saabe Joomiraado men Iisaa Almasiihu e saabe jilli di Ruuhu oo hokkata dii, mido ndaarda on: kabodo-don e am e ley duwaawuuji mon faade e Laamdo saabe am, ³¹ yalla mido dada e be ngoondinaali wonbe Yahuudiya bee, kasen seniibe wonbe Urusaliima bee njaaboo ballal ngal nabanani-mi dum'en ngal. ³² Hono non, so Laamdo muuyii, mi yottorto on weltaare, kasen duu mi fowta hakkunde mon. ³³ Yo Laamdo gaddoowo jam oo wonda e mon, on fuu. Aamiina!

16

Jowtaali

¹ Mido haalana on kabaaru banndii men debbo biyeteedo Febe, gollanoowo deental goondinbe gonggal ley Kankiriya oo. ² Njaaboro-don mo e dow innde Joomiraado no seniibe bee kaani wafude nii, kasen duu mballee mo e huunde fuu

ko mo hasindini e mum, sabi kanko duu o wallii heewɓe, miin e hoore am mido hen. ³ Mido jowta Piriskilla e Akilas, gollidooɓe e am golle lisaa Almasiihu ɓee. ⁴ Sabi ɓe kosii mursude yonkiiji maɓɓe faa ɓe ndannda yonki am. Wanaa miin tan yettata ɓe, deente goondinɓe ɓe nganaa Yahu-udiyankooɓe dee fuu ana njetta ɓe. ⁵ Mido jowta deental goondinɓe kawroowal galle maɓɓe ngal fuu. Mido jowta Epaynetus, gido am korsudo oo. Kanko adii goondinde Almasiihu ley leydi Asiya fuu. ⁶ Mido jowta Mariyama tampando on sanne oo. ⁷ Mido jowta Andoronikus e Yuniyas, suudu baabaabe am worɓe ɓe uddidanoo-mi kasu ɓee. Be nelaaɓe teddinaaɓe, kasen duu kamɓe adii kam goondinde Almasiihu.

⁸ Mido jowta Ampiliyatus mo korsinir-mi saabe Joomiraado oo. ⁹ Mido jowta Urbanus, gollidoowo e men golle Almasiihu oo, kaɗum e Estakis gido am korsudo oo. ¹⁰ Mido jowta Apelles mo goondinal mum Almasiihu horaa so tawaa ana laaɓi oo. Mido jowta galle Aristobil. ¹¹ Mido jowta Herodiyon suudu baabaajo am oo. Mido jowta yimɓe galle Narsisi haɓɓiiɓe e Joomiraado ɓee. ¹² Mido jowta Tirifena e Tirifosa, ɓeen yo rewɓe gollanooɓe Joomiraado. Mido jowta Persis mo korsin-mi, oon yo debbo tampudo sanne e ley gollande Joomiraado. ¹³ Mido jowta Rufus mo Joomiraado subii oo, mido jowta inna makko mo nanngir-mi no innam nii, miin duu. ¹⁴ Mido jowta Asinkiriti e Felegon e Hermes e Patorobas e Hermasa e goondinɓe Iisaa wonduɓe e maɓɓe ɓee. ¹⁵ Mido jowta Filolog e Yuliya, mido jowta Nere e bannдум debbo, kaɗum e Olimpας, mido

jowta seniibe wondube e maŋbe bee fuu. ¹⁶ Gooto gooto mon fuu jowtira sakiike mum jowtaango wondungo e jilli. Deente goondinbe Almasiihu dee fuu ana njowta on.

¹⁷ Sakiraaŋe, mido ndaarda on, ndeento-don e waddooŋe ceeraagu e pergite saabe salagol mum'en jannde nde kebu-don ndee, ngoddee be!

¹⁸ Sabi yimbe wa'ube non ngollantaa Joomiraado men Almasiihu, ko be ngollanta dee, deedi maŋbe dii. Haalaaji maŋbe beldi e manooje maŋbe jaayde be majjinirta hakillaaji yimbe be yoyaa bee. ¹⁹ Kaa onon, kabaaru dowtaare mon yottike yimbe fuu. Saabe dum mido weltanii on, kaa mido muuyani on laato-don hakkilante'en banngal ko moyyi, laato-don laabuŋe banngal ko boni. ²⁰ Laamdo gaddoowo jam oo wadan niison Ibiliisa ley teppe mon booyataa. Yo hinnee Joomiraado men Iisaa wonu e mon!

²¹ Timote gollidiido am oo ana jowta on. Lukiyus e Yason e Sosipatoros suudu baabaabe am bee ana njowta on. ²² Miin, Tertiyus, binndando Pool oo bataaki oo, mido jowta on saabe haŋŋagol meeden e Joomiraado. ²³ Gayus, njaatigi am mo deental goondinbe ngal hawrata galle mum oo, ana jowta on. Erasta kalfinaado kaalisi ngeenndi ndii oo ana jowta on, kajum e Kartus sakiike men oo. [²⁴ *]

Jettooje

²⁵ Jettooje ngoodanii Laamdo baawdo hokkude on sembe oo. O hokkiran on dum Kabaaru Lobbo haala Iisaa Almasiihu mo mbaajii-mi

* **16:24** E dereeji booydi dii, yoga ana beyda aaya 24:Yo hinnee Joomiraado men Iisaa Almasiihu wonu e mon, on fuu. Aamiina!

oo. Oon Kabaaru Lobbo yo 6anngugol sirri Laamdo cuudanoodo gila arande ²⁶ kaa jooni o 6annginaama. Dewte annabaabe anndinii dum leji dii fuu no Laamdo duumiido oo yamiri nii, faa di ngoondina Laamdo di dwtanoo dum. ²⁷ Yo teddeengal woodan Laamdo gooto hakkilante oo faa abada saabe Iisaa Almasiihu. Aamiina!

Aadi keyri: linjiila iisaa almasiihu New Testament in Fulfulde, Maasina

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maasina Fulfulde (Fulfulde, Maasina)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Fulfulde, Maasina

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

680239a9-8aa6-5bc3-b42f-dc560bee09b8